

HALK OYUNLARINA YÖNELME NEDENLERİ

Yazar
Engin GEZER

© Copyright 2021

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN

978-625-8037-55-5

Kitap Adı

Halk Oyunlarına Yönelme Nedenleri

Yazar

Engin GEZER

ORCID iD: 0000-0002-3225-2160

Yayın Koordinatörü

Yasin DİLMEN

Sayfa ve Kapak Tasarımı

Akademisyen Dizgi Ünitesi

Kapak Görseli

muhammedkocadag / Shutterstock.com

Yayıncı Sertifika No

47518

Baskı ve Cilt

Vadi Matbaacılık

Bisac Code

ART062000

DOI

10.37609/akya.895

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A

Yenişehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM 1

GİRİŞ	1
-------------	---

BÖLÜM 2

LİTERATÜR BİLGİ	5
-----------------------	---

2.1. Halk Bilimi (Folklor) 'nin Tanımı ve Tarihçesi	5
2.1.1. Halk Bilimi (Folklor) 'nin Tanımı	5
2.1.2. Halk Bilimi (Folklor)'nin Tarihçesi	8
2.2. Oyun ve Dans Kavramları.....	8
2.3. Halk Oyunlarının Oluşum Koşulları.....	10
2.3.1. Türk Halk Oyunlarının Oluşumunu	
Etkileyen Etkenler	12
2.3.1.1. Tabiatın etkisi.....	12
2.3.1.2. Yöresel Özelliklerin Etkisi	12
2.3.1.3. Hayvan-İnsan İlişkilerinin Etkisi	13
2.3.1.4. İnsan-İnsan İlişkilerinin Etkisi	13
2.3.1.5. Günlük Hayat Mücadelelerinin Etkisi	13
2.3.1.6. Dinin Etkisi	13
2.3.1.7. Askerlik ve Eğitimin Etkisi.....	14
2.4. Türklerde Halk Oyunları.....	14
2.4.1. Halk Oyunlarının Tanımı.....	14
2.4.2. Türk Halk Oyunlarının Tarihçesi	15
2.5. Türk Halk Oyunlarının Adlandırılması	19
2.5.1. İl, İlçe, Mahalle ve Semtlere Göre.....	19
2.5.2. Bölgelere Göre.....	19
2.5.3. Oyuncu Sayısına Göre	19
2.5.4. Hızına Göre	19

2.5.5. Kullanılan Eşyaya Göre.....	19
2.5.6. Kişi Adlarına Göre.....	20
2.5.7. Hayvan Adlarına Göre	20
2.5.8. Ayak Hareketlerine Göre	20
2.5.9. Oyuncuların Cinsiyetine Göre.....	20
2.5.10. Boy ve Aşiret Adlarına Göre	20
2.5.11. Bitki Adlarına Göre	20
2.6. İlgi ve Halk Oyunlarına İlgi	20
2.6.1. Halk Oyunlarına İlgiye Etki Eden Faktörler	21
2.6.1.1. Yaş.....	21
2.6.1.2. Cinsiyet	22
2.6.1.3. Fiziksel Gelişim.....	23
2.6.1.4. Aile	23
2.6.1.5. Üniversite.....	24
2.6.1.6. Kültür	25
2.6.1.7. Kitle iletişim araçları	26
2.6.1.8. Boş Zamanların Değerlendirilmesi.....	27
2.7. Yönelme ve Halk Oyunlarına Yönelme	27

BÖLÜM 3

MATERYAL VE METOT31

3.1. Materyal.....	31
3.2. Metot	32
3.3. İstatistiki Analizler	32

BÖLÜM 4

BULGULAR.....33

4.1. Deneklerin Kimlik Bilgileri İle İlgili Bulgular	33
4.2. Deneklerin Halk Oyunlarına Yönelme Nedenleri İle İlgili Bulgular	37
4.3. Deneklerin Halk Oyunlarına Başlama Yaşları ve İlk Eğitim Aldıkları Yerlerin Etkileri İle İlgili Bulgular	54

BÖLÜM 5

TARTIŞMA VE SONUÇ.....111

KAYNAKLAR115

KAYNAKLAR

- Acıpayamlı OA (1954)** *Yabancı Memleketlerde ve Bizde Folklor Anlayışı*, Türk Folklor Araştırmaları, Ankara.
- Akar R (1989)** *Türk Folkloru Çalışmalarının Dış Ülkelere Açılmasındaki Sorunları*, Kültür Bakanlığınca Düzenlenen II. Milli Kültür Şurası Bildirisi, Ankara.
- Akça K (1944)** *Folklor ve Türk Folklorunun Karakteri*, Folklor Postası, Ankara.
- Alangu T (1983)** *Türkiye Folkloru El Kitabı*, Adam Yayıncılık, İstanbul.
- Albayrak N (1983)** *Folklorumuz ve Erzincan*, Ermat Matbaacılık, Erzincan.
- And M (1964)** *Türk Köylü Dansları*, İzlem Yayınları : 26, Ankara.
- And M (1974)** *Oyun ve Büyü*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.
- Açıkada C, Ergen E (1990)** *Bilim ve Spor*, Büro-Tek Ofset Matbaacılık, Ankara.
- Arik İA (1996)** *Motivasyon ve Heyecana Giriş*, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul.
- Arşunar F (1966)** *Elaziz Halk Müziği ve Oyunları*, Elaziz Halkevi Yayınları, Elazığ.
- Avşar E (1984)** *Halk Oyunları Müziği, Giysileri ve Düğün Gelenekleri İle Manisa*, Arkadaş Matbaası, İzmir.
- Aydın C (1983)** *Halk Oyunları Tarihi*, Türk Halk Müziği ve Oyunları Dergisi, 5, 210, İzmir.
- Balaman AR (1983)** *Gelenekler Töre ve Törenler*, Betim Yayınları Halk Bilimi (Folklor) Dizisi:1 İzmir.
- Başaran İE (1994)** *Eğitime Giriş*, Kadioğlu Matbaası, Ankara.
- Başer E (1994)** *Futbolda Psikoloji ve Başarı*, Yayınevi Yayıncılık, Ankara.
- Başer E (1998)** *Uygulamalı Spor Psikolojisi*, Bağırhan Yayınevi, Ankara.
- Baykurt Ş (1976)** *Türkiye'de Folklor*, Kalite Matbaası, Ankara.
- Baykurt Ş, Evliyaoğlu S (1988)** *Türk Halk Bilimi*, Ofset Reprodüksiyon Matbaacılık, İkinci Baskı, Ankara.
- Boratav P (1983)** *100 Soruda Türk Folkloru*, İstanbul.
- Bottomore TB (1984)** *Toplumbilim*, (çeviren: Ünsal Oskay), 2. Baskı, Beta Yayınevi, İstanbul.
- Cordes KA, İbrahim HM (1996)** *Applications İn Recreation And Leisure For Today And The Future*, Mosby-Year Book, Inc., St. Lois, Missouri.
- Coşkun K (1987)** *Türk Halk Oyunlarının Sahnelenmesinde Karşılaşılan Problemler Sempozyumu Bildirileri*, Ankara.
- Cönger M (1960)** *Türk Milli Oyunlarından Örnekler*, Halkın Sesi Matbaası, Lefkoşe.
- Cönger M (1987)** *Milli Oyun Çalışmaları*, Milli Eğitim Basımevi, Ankara.
- Doğan İ (1998)** *Sosyolojik Kavramlar ve Sorunlar*, Sistem Yayıncılık, İstanbul.
- Dönmezer İ (1994)** *Toplum Bilim*, Beka Basım Yayım Dağıtım, İstanbul.

- Ergün M (1992)** *Eğitim ve Toplum*, Ocak Yayınları, Ankara.
- Eroğlu T (1985)** *Elazığ Halk Oyunlarının Halk Bilimi Açısından İncelenmesi*, Fırat Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Antropoloji Bölümü Yayınlanmamış Lisans Tezi, Elazığ.
- Fırat Üniversitesi Halk Oyunları Topluluğu Derleme Çalışması (1984)** *“Elazığ Halk Oyunları”* Fırat Üniversitesi Matbaası, Elazığ.
- Fidan F, Erden M (1993)** *Eğitime Giriş*, Meteksan Sanayi A.Ş., Ankara.
- Foulquie P (1994)** *Pedagoji Sözlüğü*, (çeviren: Cenap Karakaya), Sosyal Yayınlar, İstanbul.
- Gökmen H, Karagül T ve Aşçı FH (1995)** *Psikomotor Gelişim*, T.C. Başbakanlık Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara.
- Görücü A (2001)** *Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarında Okuyan Öğrencilerin Spor Yapma Amaçları ve Spora Yönlendirilmelerinde Etken Olan Faktörler: Konya Örneği*, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya.
- Güçlü M (1996)** *Üniversite Öğrencilerinin Spora İlgilerine Etki Eden Faktörler*, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Hoşman OY (1990)** *Yükseköğretimde Lisanslı Spor Yapan Öğrencilerin Spora Yönelme Sebeplerinin Değerlendirilmesi*, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- İkizler C (1994)** *Sporda Başarının Psikolojisi*, Genişletilmiş 2. Baskı, Alfa Basım Yayın Dağıtım, İstanbul.
- Kafesoğlu İ (1996)** *Türk Milli Kültürü*, Boğaziçi Yayınları, İstanbul.
- Kale R (1999)** *Analojik ve Empirik Yaklaşımlarla Din-Kültür Etkileşiminde, Spor ve İş İlişkisi Üzerine Analitik Bir Çalışma*, S.Ü. Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 1, 1, Konya.
- Karaküçük S (1995)** *Rekreasyon: Boş Zamanları Değerlendirme*, Seren Matbaacılık, Ankara.
- Karaküçük S, Yetim A (1996)** *Rekreasyon Etkinliklerinde Liderlik Fonksiyonları*, Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi 1, 2, Ankara.
- Kılıçgil E (1998)** *Sosyal Çevre-Spor İlişkileri*, Bağırman Yayınevi, Ankara.
- Kızılçelik S, Erjem Y (1996)** *Açıklamalı Sosyoloji Sözlüğü*, Saray Kitabevi, İzmir.
- Koçkar MT, Ramazan M (1987)** *Kafkas Halk Oyunları Öğretim Yöntemi ve Teknikleri*, Şamil Eğitim ve Kültür Vakfı Yayınları, İstanbul.
- Koçkar MT (1998)** *Çağlar Boyunca İletişim Sanatı Olarak Oyun ve Halk Oyunları*, Bağırman Yayınevi, Ankara.
- Koşay HZ (1974)** *Etnografya, Folklor, Dil, Tarih Konularında Makaleler ve İncelemeler*, Ayyıldız Matbaası, Ankara.
- Kuzgun Y (1995)** *Kendini Değerlendirme ve İlgi Envanteri*, Öğrenci Seçme Yerleştirme Merkezi, Ankara.

- Meydan Larousse, (1981)** IX, 723.
- Narman H (1984)** *Halk Bilimi ve Halk Oyunları*, Fırat Üniversitesi Halk Oyunları Derleme Çalışması, Fırat Üniversitesi Matbaası, Elazığ.
- Örnek SV (1971)** *Etnoloji Sözlüğü*, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara.
- Özalğan H (1984)** *Zaman-Mekan Eksenlerinde Halk Bilimi*, Ankara.
- Özbaydar S (1983)** *İnsan Davranışının Sınırları Ve Spor Psikolojisi*, Serbest Matbaası, İstanbul.
- Öztabağ L (1973)** *Spor Psikolojisi*, Türkiye Futbol Federasyonu Yayınları, Ankara.
- Sage G (1987)** *Power and İdeology in American Sport*, A Division of Human Kinetics Publisher, Illinois.
- Şakir ÜV (1972)** *Cumhuriyetle Birlikte Türkiye’de Folklor ve Etnografya Çalışmaları*, Başbakanlık Basımevi, Ankara.
- Şenol A (1989)** *Türk Halk Oyunları Hizmetlerinin Yeniden Düzenlenmesi*, Kültür Bakanlığınca Düzenlenen II. Milli Kültür Şurası Bildirisi, Ankara.
- Tan N (1985)** *Folklor (Halk Bilimi) Genel Bilgiler*, Halk Kültürü, 23, 30-31, İstanbul.
- Teber S (1978)** *Davranışlarımızın Kökeni*, Sorun Yayınları, İstanbul.
- Terzioğlu A (1986)** *Türk Halk Oyunlarında Figürlerin Sembolik Anlamı ve Eğitimdeki Rolü*, Master Tezi, İstanbul.
- Terzioğlu A (1991)** “Halk Oyunlarının Eğitimdeki Rolü” Türk Halk Oyunlarının Öğretiminde Karşılaşılan Problemler Sempozyumu Bildirileri, Ankara.
- Tezcan M (1993)** *Boş Zamanlar Sosyolojisi*, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara.
- Turam E (1994)** *Medyanın Siyasi Hayata Etkileri*, İrfan Yayıncılık, İstanbul.
- Varol M (1993)** *Halkla İlişkiler Açısından Örgüt Sosyolojisine Giriş*, Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayınları, Ankara.
- Yavuzer H (1998)** *Çocuk Psikolojisi*, Remzi Kitabevi, 16. Basım, Ankara.
- Yetim AA (2000)** *Sosyoloji ve Spor*, Topkar Matbaacılık, Ankara.
- Yörükoğlu A (1994)** *Çocuk Ruh Sağlığı Çocuğun Kişilik Gelişimi Yetiştirilmesi ve Ruhsal Sorunları*, Acar Matbaacılık A.Ş., İstanbul.
- Yörükoğlu A (1997)** *Değişen Toplumda Aile ve Çocuk*, Özgür Yayınları, İstanbul.

ÖZGEÇMİŞ

1974 yılı Ankara doğumludur. İlköğrenimini Konya’da, orta öğrenimini Elazığ’da, lise öğrenimini ise Mersin’de tamamladı. 1996 yılında başladığı Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu beden eğitimi öğretmenliği bölümünden 2000 yılında mezun oldu ve aynı yıl açılan sınavı kazanarak Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsünde araştırma görevlisi olarak göreve başladı.

2000 – 2002 yılları arasında Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalında yüksek lisans eğitimini tamamladı. 2003 yılında Yüksek Öğretim Kurumu tarafından 2547 sayılı kanunun 35. maddesine istinaden Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri enstitüsüne doktora eğitimini tamamlamak üzere görevlendirildi.

2009 yılında ilgili yasaya istinaden Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri enstitüsünde doktora eğitimini bitirerek doktor unvanını aldı. 2009 yılında Mustafa Kemal Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda Yrd. Doç. Dr. olarak göreve başladı.

Sırasıyla Spor Yönetimi ABD başkanlığı, Beden Eğitimi Öğretmenliği ABD başkanlığı, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Yönetim kurulu üyeliği yaptı.

2014 yılında Kafkas Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda Yrd. Doç. Dr. olarak göreve başladı. 2015 yılında ÜAK kurul tarafından yapılan eser inceleme ve sözlü sınavlarından başarılı olarak Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi alanında Doçent unvanını almıştır. 2021 yılında ise yine olarak Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi alanında Kafkas Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda Profesör kadrosuna atanmıştır.

Halen Kafkas Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yükseko-

kulunda Prof. Dr. olarak görev yapmaktadır. Sarıkamış Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Beden Eğitimi Öğretmenliği ABD başkanlığı, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Yönetim kurulu üyeliği ve Sağlık Bilimleri enstitüsü bünyesinde faaliyet gösteren Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Lisans ABD başkanlığını yürütmektedir.

Kendisi gibi bir akademisyen olan Hatice Gezer ile 2001 yılından beri evli olup 4 çocuk sahibidir.